

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. VII. Defensio eius, quod Petrus in epistola Clementis scripsit, fidem esse initium & fundamentum salutis, quod Magdeburgenses repr[a]ehendunt: & explicatio, quam vim habeat hoc fundame[n]tum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

sum negat, qui iussit superabundare iustitiam nostram plusquam scribarum & Phariseorum: illorum enim iustitia, ex fide ac timore erat: nostra vero, ex fide ac dilectione. Ex quo fit, ut Lutherani, dum de lege libertatis gloriantur, & se patronos eius ac defensores esse putant, assignantes soli fidei rationem iustificationis, & non potius fidei cum dilectione, ad legem non gloriantes, seruitutis, nescientes & nolentes, se reuocent. Alterum testimonium est Salomonis in Prouerb. capit. tertio: Misericordiae (inquit) & fides non desint tibi. Liga autem eas in collo tuo, sic enim est apud Septuaginta, & scribe eas in tabula cordis tui, & inuenies gratiam. Si, ut inueniamus gratiam, ligandae sunt fides & charitas, (hanc enim significat misericordiae) quomodo sola fides iustificat? Rursus si sola fides iustitiam consequitur, male praecipit Salomon ligare fidem & misericordias, immo vero, vos Magdeburgenses & ceteri Lutherani, peruersè in ratione iustificationis illa disingitis ac diuellitis, quae spiritus sanctus per sapientiam Salomonis, ad inueniendam gratiam iustitiae, copulare iussit. Praecipit itaque Salomon ligare fidem & charitatem in collo animae, id est, praecipit fidei & charitati, tanquam diuino iugo subijcere τὸ πρακτικόν, quod symbolicè vocat collum, ut Procopius Gazæus in commentarijs Prouerb. Salomonis notauit. Sequitur in Salomone, Et scribe eas in tabula cordis tui. Tabulam vocat, ut idem author ait, τὸ πρακτικόν animae: siue τὰς πρακτικὰς δυνάμεις, id est, partem irascendi, & partem concupiscendi, quae cum ratione & voluntate rationali velut digiti cum manu pariter ad operandum feruntur. Itaque praecipit, ut fidem in operibus misericordiae, quae sunt opera charitatis, vtraque harum partium animae exerceamus, ut gratiam iustitiae inueniamus. Ergo fides sola sine adiumento charitatis, non valet ad inueniendam gratiam: alioqui non praeciperet Salomon ligari eas ad inueniendam gratiam. Ex quo intelligi potest, cum scriptura fidem laudat, fidem viuam per dilectionem laudare, sine qua fides quidem esse potest, sed ad vitam, qua iustus ex fide uiuit, sufficere non potest. Sed pergamus ad ea, quae sequuntur: refellamusque deinceps reliqua, quae huc pertinent, ab eisdem Magdeburgensibus obiecta.

Hereticos contra scripturam disingere, quae scriptura iubet coniungere.
Procopius Gazæus.

Quoties scriptura fidem commendat, fidem cum dilectione commendat.

Defensio eius, quod Petrus in epistola Clementis scripsit, fidem esse initium & fundamentum salutis, quod Magdeburgenses reprehendunt: & explicatio, quam vim habeat hoc fundamentum fidei ad rationem iustificationis, ex varijs parabolis à magnis authoribus notatis. Item, quod quidam antiqui patres fidem solam laudauerunt, quomodo, solam, intellexerint, ex eorum verbis constare.

Cap. 7.

Reprehendunt præterea, quod in doctrina Petri dicatur fides tantum initium & fundamentum salutis.] Quanquam in doctrina Petri non hoc scriptum est, sed illud potius præclarum fidei testimonium & fundamentum, in prima fronte symboli scilicet (de hoc enim loquebatur)

mon-

monstratur, Quia saluus esse poterit, qui rectè crediderit: credere enim oportet accedentem ad Deum, & quæ sequuntur. quæ satis suprâ explanauimus. nusquam enim hîc dictum est, esse tantum initium & fundamentum salutis fides, vt isti finxerunt. Vt tamen intelligant, si Dominus dederit eis intellectum, quomoddò & quandò sit fides initium salutis ac fundamentum, & quibus exemplis vis eius in iustificatione declaretur, & qualis fides in scriptura sancta commendetur: non pigebit repetere hîc, quæ ex libro quinto Magnetis contra Theosthenem in Dogmatico nostro de iustificatione Latine interpretatus sum, cum de fide Abraham differerem: Si quis Græca conferre voluerit, inde petat. Scripsit hic author ante mille quadringentos annos libros quinque apologeticos pro Euangelio, qui vsque in hodiernum diem in bibliotheca Veneta seruantur. Cùm (inquit) Abraham credidit, per bona opera placuit Deo: hinc factus est Dei amicus, qui operando effecit, vt fides supra solem splenderet: & rursum credendo effecit, vt pulchrè operaretur: quamobrè amicus Dei honorificè appellatus est. Cùm enim intelligeret, fundamentum virtutis esse fidem, radices eius defixit altè, ædificans super eam multa opera misericordiæ. copulans enim vtrunque, fidem dico & opera, vinculo quodam necessitudinis & cognationis, celsam turrim ex vtrisque extruxit, neque fidem solam sine testimonio operum, neque opera sola sine testimonio fidei relinquens. immò cum sciret fidem esse semen fœcundum, adhibuit semini omnia accommoda & opportuna, terram, boues, peram, iugum, aratrum, & quæcunque ars agriculturæ docuit. Vt enim sine his non feritur semen, neque nisi causa seminis quicquam istorum, quæ diximus, secundum rationem efficitur: sic fides, quæ quodammodò semen mysticum est, nisi germinantur, nihil per se valeat disiuncta ad iustificationem.

Magnetis.

Quibus exemplis magni & vetustissimi authores consuetè scripturæ sanctæ docuerint, quòd fides & opera si disiungantur, nihil per se valeat disiuncta ad iustificationem.

Gen. 15.

K k k

hactenus

Quam sit vidiculum, docere fidem sine operibus.

Ignatius.

Proclus Constantinop.

I. Cor. 13.
Iac. 1.

Rom. 10.

Gal. 5.

Iud. 1.

Iud. 1.

1. Pet. 1.

haftenus Magnetes, in quibus tres illas parabolas ad fidem & opera spectantes, diuino ingenio notauit, fundamenti, & superaedificationis: seminis, & eorum, quae sunt instrumenta & adiumenta, vt semen germinat: lampadis & olei, quae ita colligata sunt, vt qui ea diuellat, inutilia ad habitandum, ad germinandum, & lucendum reddat. Ad has autem parabolas, quae fidei simul & operum charitatis necessitate ad iustificandum, mirè declarant, addidi ego aliam parabolam, ex epist. beati Ignatii ad Ephesios, sumptam. Vt enim nihil prodest esse, qui alterum per viam ducat, nisi sit via ad ducendum per eam, neque rursus prodest via, nisi sit qui ignorat eam ducat, quod tedit via. sic fides est (inquit Ignatius) ἀγαγὼς ἡμῶν, id est, quae nos ducit sursum, ad ea scilicet, quae per fidem videmus. Dilectio vero est ἰδὸν ἢ ἀναφίγουσα ἡμῶν, id est, qua ducimur sursum ad Deum. Item S. Proclus Constantinopolitanus, author grauissimus, in epistola ad episcopos & presbyteros Armeniae, fidem ait esse speculum charitatis: quae est alia, & quidem aptissima parabola, vt iam sine hoc speculo impossibile sit ita ornari, vt Deo per opera placeamus: & rursus frustra adhibeatur hoc speculum fidei, nisi adsint opera, quae per speculum ipsum ornentur. Hoc mihi sumpsisse videtur sanctus Proclus tum ex Paulo, cum ait: Videmus nunc per speculum, scilicet fidei, in enigmate, &c. tum ex epistola beati Iacobi, vbi eum, qui est auditor tantum, id est, qui solam fidem habet, (fides enim ex auditu est) cum eo comparat, qui considerat vultum suum in speculo, & abiit, & statim oblitus est, qualis fuerit. Sic enim est, qui speculum fidei frustra habet, nisi illud ad ornandum se per dilectionem adhibeat: quod cum factum est, quis iam tam praeposterè & corruptè iudicet, vt propter speculum solum, & non simul propter ornatum dilectionis & bonorum operum, dari gratiam iustitiae dicat? quid per se tantum valet speculum, aut quis eius honor & usus, nisi cum ἐν ἡγάπῃ διὰ κοσμίως, id est, nisi cum adhibetur ad ornandum, quod est, exerceri speculum per ornatum, sicut Apostolus dixit, nihil valere in Christo nisi fidem δι' ἀγάπης ἐν ἡγάπῃ, id est, quae per charitatem exercetur. Sic enim accipiendum esse illud participium hoc loco, id est, modò patiendi, ita in Dogmatico nostro docuimus: vt qui id neget, neque Grammaticam linguae Graecae sciat, neque scripturam κατὰ λέξιν interpretandum esse putet. Postremò, quod beatus Petrus in doctrina, quam in epist. Clementis Magdeburgenses perperam accusant, fidem vocauit fundamentum, an non sic intellexit Iudas Apostolus, cum ait in epistola sua: Vos autem charissimi, superaedificantes vosmet ipsos sanctissimae vestrae fidei, in spiritu sancto, orantes, vosmet ipsos in dilectione Dei seruate: an non habet rationem fundamenti id, cui primò superaedificatur? Deinde cum subiungit idem Apostolus Iudas, Seruate vos in dilectione: an non satis aperte docet, nè quis erret, non sufficere ad salutem iacere fundamentum fidei, nisi dilectionem superaedificemus? Quare cum dixit beatus Petrus, custodiri nos in salutem per fidem, non de fide tantum, siue de fide sola intellexisse, sed de fide cum dilectione, perspicere potest.

test ex epistola beati Iudæ, qui non dixit, Custodite vos in fide, nè vos male, vt illud Petri, interpretemini: sed dixit, Custodite vos in dilectione, vt non per fidem tantum, sed per fidem cum dilectione custodiri nos in salutem intelligamus. Vnus est enim spiritus epistolæ Petri & Iudæ, qui non est spiritus dissensionis, sed pacis: non spiritus discrepantiæ, sed concordia: & vnũ corpus est scriptura sancta, in cuius vniuersas partes intueri oportet, vt quod in vna explicatus est, ad alterius intelligentiam adhibeatur. Cùm igitur satis docuerim, collatis locis scripturæ sanctæ, fidem non solam, sed fidem cum dilectione Dei, in scripturis sanctis commendari: consequens est, vt si quando sancti patres fidem tantum, siue fidem solam commendant, & ad iustificationem valere dicunt, de fide non credentis tantum, sed credentis cum dilectione, intelligant, quæ est viua & germana fides, & Deo placens propria. Sic Augustinus Serm. 68. de tempore: Credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad iustitiam: Ille (inquit) sine opere iustificatur ex fide: sine opere, dixit, id est, sine opere antecedente fidem, quod statim declarat, subiungens: Et quicquid illi legali posset obseruatione conferri, id totum credulitas sola donauit, id est, quicquid consequi posset per opera legis naturalis scriptæ in corde, si ea scilicet accepta essent Deo, quæ sine fide quidem accepta non erant, id totum, inquit, sola fides donauit: sola, inquam, siue illis operibus legis naturalis, quibus ante fidem Abraham abundabat, sed nondum Deo placebat, vt paulò antè dixit Magnetes, quibus laudem quidem apud homines, sed non apud Deum inuenit, sicut Apostolus in epistola ad Roman. de eodem dixit: non autem sola, id est, sine dilectione, absit: fide enim & dilectione consecutus est gratiam iustitiæ, sicut Apostolus ait superabundasse in nobis gratiam cum fide & dilectione. Similiter intelligendum est, quod beatus Hilarius cap. 8. in Matth. fides enim (inquit) sola iustificat, id est, fides sine lege, vel sine operibus legis, vt ex antecedentibus perspicui potest: sic enim ait: Mouet Scribas remissum ab homine peccatum: hominè enim tantum in Iesu Christo contuebantur, & remissum ab eo, quod lex laxare non potuerat. Fides enim sola iustificat, id est, fides sine lege, de qua dixerat, quod lex laxare non poterat. Quis sanæ mentis & vel minusculi ingenij, non sic intelligendum esse affirmet? Itè beatus Cyprianus libro 3. ad Quirinũ cap. 42. Fidem in totum prodesse, & tantum nos posse, quantum credimus. Deindè subijcit multa exempla scripturæ, in quibus quæ fides tantum intelligenda esset, ex proximo capite intelligitur. In Genesi: Credidit Abraham Deo, & deputatum est ei ad iustitiam. item apud Esaiã. Si non credideritis, non intelligetis. & in euãgelio secundum Matth. Modicæ fidei, quare dubitasti? Et iterum: Si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic, Transi hinc, & transibit: & nihil impossibile erit vobis. Item secundum Marcum: Quæcunque oratis & petitis, credite quia accipietis, & erunt vobis. Itè rursus, Omnia possibilia credenti, item apud Abacuc: Iustus autem ex fide mea viuit. Item in Daniele

Quod vnus sit spiritus scriptura, & vnum corpus eius, cuius partes omnes intueri oportet.

Augustinus.

Catholici auctores solam fidem laudantes, quam seu qualcum intellexerint.

Rom. 4.
1. Tim. 1.

Hilarius.

Cyprianus.

Gen. 15.

Esa. 7.

Matth. 14.

Matth. 17.

Mar. 11.

Mar. 9.

Abac. 2.

Dan. 3.

Ananias, Azarias, Misael, credentes Deo liberati sunt de flamma. Hi sunt loci scripturæ, ex quibus fidem prodesse Cyprianus probavit, id est, fidem credentis cum dilectione: hæc enim tantummodo fides, tantum valet in Christo, quæ quidem viua fides est: Fides enim non diligens Deum, non est viua fides. Sic autem Cyprianum intellexisse, ex cap. proximo sequenti perspicitur. Ait enim loquens de eadem fide tantum, Possè eum statim cõsequi, qui verè crediderit. Sed quia fides sine dilectione, fides quoque vera est, quemadmodum accipiendum esset, quod dixit in hoc loco, Qui verè crediderit, statim explicauit, subiungens in Actibus Apostolorum: Ecce aqua, quid est quod me impediatur tingi? Tunc dixit Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Hactentis Cyprianus. At non omnes, qui credunt, ex toto corde credunt, sed ij tantum, qui cum dilectione credunt, quos Cyprianus dixit hîc verè, id est, viuè, & non mortuè, credere. Ad alios locos de sola fide, ex Ambrosio, falsò ab Hæreticis obiectos, iam pridem Ioannes Hofmeisterus eruditè respondit, docens clarè, Ambrosio ipso interprete, nusquam in libris eius fidem sine dilectione, vocari fidem solam, sed fidem simul cum dilectione: hæc enim fides tantum, siue sola, est fides viua.

A. 7. 3.

Defensio adhuc doctrinæ Petri de iustificatione ex operibus in epistola Clementis. Quomodo eadem doctrina in scriptura Petri & Pauli continetur: & quæ opera sint secundum scripturam, ex quibus homo iustificatur, & quæ sint, ex quibus non. Et locus Pauli ex epistola ad Roman. cap. tertio copiosè explicatus, & collatus cum ijs, quæ à Magdeburgensibus in doctrina Petri apud Clementem reprehenduntur. item responsio ad ea, quæ in tertia & quarta epistola Clementis iisdem reprehendunt de iustificatione ex operibus, & eorum collatio cum doctrina beati Petri in epistola eius secunda, cap. 1.

Cap. 8.

Sed veniamus ad reliqua, quæ isti in doctrina beati Petri, quæ in eadem epistola Clementis exposita est, de iustificatione adhuc reprehendunt.

Sic enim aiunt reprehendendo: Deindè non gratis propter Christum absque operibus, sola fide nobis salutem contingere docet Petrus. Ait enim, per temporalia officia nos æterna gaudia mereri, & fide ac bonis operibus æterni ignis nos pœnas effugere. Notant deinceps alios similes locos, quos postea recitabo, nè sæpè sint mihi repetendi. Postremò addunt, contrarium docuisse Petrum in Actis cap. 2. & 10. & 1. Petri c. 1. Quia ergò isti bona opera naturæ, siue bona opera secundum carnem, ab operibus fidei, siue operibus secundum spiritum, nunquam ex sanctis scripturis distinguere didicerunt: idcirco cum Apostolus scripsit ad Roman. Arbitramur hominem iustificari per fidem sine operibus: & rursus, Si autem gratia, iam non ex operibus, alioqui gratia iam non est gratia: & si qui alij loci similes

Hæreticos ne
scire seu nolle
distinguere,
opera carnis
aut natura, a
fidei spiritus
ne operibus.
Rom. 5.